Werk

Titel: Jacobus Anthonius Vulpius

Ort: Erlangen

Jahr: 1904

PURL: https://resolver.sub.uni-goettingen.de/purl?345572629_0017|log43

Kontakt/Contact

Digizeitschriften e.V.
SUB Göttingen
Platz der Göttinger Sieben 1
37073 Göttingen

info@digizeitschriften.de

44. Impro ha el darcheu vis, cur eus eran in l'anguſſcha, udiand lur bragjts.

45. Et ell s'ha regordâ per eus da ſia ligia; & s'inrüglâ, ſaguainter la grandeza da ſia bontà.

46. Et ils ha dats per üna compaſsion avant tot queus, chi'ls havevan manats davent in preſchun.

47. Jehova noſs Deis coſſalvans; raſpans inſemmel or da queus povels; a dar laud e gloria al Nom da tia ſantitá; & a sladar ora teis laud.

48. Benedi ſea Jehova il Deis dad Iſrael, dad æternum in æternum: Et tott pövel digia Amen.

Hallelu-Jah.

JACOBUS ANTHONIUS VULPIUS.

XXX Psalms da David. Da növ vertids & tſchantads in vers Romanſch tras Jacobium Anthonium Vulpium. Stamapad in Scuol. Anno M DD LXVI.

Un PLANT SUPRA LA

Malitia dal mund, è rög via Deis per gratia.

p. 129 In la notta da Montaban.

SEnger gratiòs
T' regorda d'no bain
E da witorgia, (zudé
2. No a qui vivaiu,
Inconter teis plæde:
Ha curta düra,
3. Tot ils infidels,
Dovran injüſtia:
Ch'ün nianck ün zick,
4. 'Lais per pauc da far,
Chi wain a s'müdare:
Aint in triſteza:
5. Fich cun blera a lgieut
Chi sbütn' il plæd da Deis.
Quell sa bain per tſchert,
6. La ambition,
Ais bain fich commüna;
Quell ſgriſchus puchia:

O Bap cufortûs!
Ta miſercorgia,
Als teis in quaiſt munde.
Eir pür plü pechiain,
Quella natüra,
E'ns main in grond læde.
Sun fick mals, crudels;
E nu völlgen brick,
Reprenda lur Ligia
A qui da ſpettar,
Lur rir, algrezchia,
Nu s'vulgond meldrare.
Tſchert vaī ad ir dſwieut,
Il fidel, perdert,
Deis nu bandon' ils ſeis.
E disunion,
Aut h'vaino predſchâ;
Guinchin d'quell adüna.

[p. 130] 7. Il commenzamaint,
Ch'haſur no da ngire:
E cun grand cridar:
8. Pover Craſtian,
T'eſch ün pover verme:
Tras Chriſt il filg ſeis;
9. In l'oration,
Stain ſalds pür adüna;
Paſch concordia,
10. O malas pratchias:
Dal Sathan ſpiadas;
Sdrür & zuppare
11. Eug dig chia no tots,
Mo blers zund ſorbatse,
Baiven eir il ſang:
12. O ſchi'ns impiſſain,
Per dret meldramainte!
Sia völlga fain:
13. Deis, Senger chiar,
Paſch in noſſa terra:
Cun vaira crett' è fai,
14. A teis Serviaints
Chi predgian tais plæde:
Il Evangeli:
15. A lur Auditôrs
Gratia da chi creſſchen:
Benediction,
16. Bap da tſchel fa tü!
'Ndret cū tai'ns cuvengē,
F ſco ſilgs bandûs,
Dal caſtigamaint
Ais tſchert ſuſpurar.
Ch'nos inimis pron rire
Cha mâ pilgs' a man!
Da 'ndret laud a Deis,
Ch' t'ais tſchantad ün terme
Cun devotion
Per miſercordia,
Roguain tots per üna;
Sco latſchs e cabgias,
Per ruvinare,
Ledſchas da Deis fattas
Eſſchen fick currots:
Chi ſtan in il fangk
E s'tengen beadſe.
Dieu da cor rogain,
Il plæd ſeis tadlain
'Ns ſpendr'el dal tormaīt
Völlges a no dar
Chia no poſſen tai,
Tmair e ſtar or d'guerras
Noſs dfai Prædicants,
Cun deſideri
Dâ ſpirt da vardade.
Bè ſco bellas flors,
In devotion,
Et cun bain ſfloreſſchen.
Chia no tots pür plü,
Sean ſaimper prûs,
L' Reginum mantengen.

[p. 131]

CANZON DA NOZAS.

DA növ vlain no cantare
Al Spos noſs bun amich:
Vantür' al avuorare,
Eir a la ſpoſa ſia
2. Queus ch'eiran amaladse
D'carnals giavuſchamaints;
Da Deis ſun ſcapantadse,
Stüts d'nars amoramaints

3. Donna da bain chi catta
Bler bön ſurvain datſchiert;
Pur ſea nun ſtramantade
Da Deis 'l ais grazchia ſport.
4. 'Na donna dad honore
Il laud ais da ſeis hom:
Vain datta dal Singore,
[p. 132] Diſch ſabi Salomon
5. Adam deck fo creade
Nun fo laſſcha solett,
D' ſia coſt' il fo drizade
Da Deis 'na donn' indret.
6. Amor plü grand inglure
Nun ais co cur eus dûs,
Scuvengen cun honore:
Delett ſick pretiôs.
7. Il hom ſto bandonare
Bap mamm' & auter zund:
Via d' ſia mulger s'rantare
Da cor l' amar eir zund.
8. Sun dûs ün corp intere;
'Ns amoſſa la vardad,
Compilg' in ün myſteri
La Laig zainza fuſdad.
9. Ingual ſco Chriſt noß Senger,
No ſia Baſelgia chiar:
Vol per ſia Spoſa tenger,
E quella nettigiar.
10. Per quella s'ha rendüde,
In üna greva mort:
Vol ngir ſolet contſchüde
Pa 'l dret è vair cuffort.
[p. 133] 11. Permor d'quaiſta ſumlgenſcha,
Schneja 'l giavüſchamaint
Carnal; chi foß parenſcha
Töſt ün puchia contſchaint.
12. Impro ſchi ais la cruſche,
A qui tſchert avant man:
A totta queus da ſtruſche
Chi quai han intaman.

13. Dutſch, aſch, ais in quiaſt ſtadi,
Pißêr, è braja grand,
Sterſchin, e grond malaſchi,
'Ls iffants udir cridond,
14. Pazeng' e ſen ſtov' eſſer,
A qui cun dret taſchair,
Fadia nun s'laſch' increſſcher,
Chi vol'na don' havair.
15. Gril, grel, ſgrizchiar ranchüſche
[p. 134] D'la chün' ais il ſonar;
Dettar d'not e da die,
Eir matinadas far.
16. Qua pillga patientia,
Il ais uſche ngü nan:
Uſche han tut teis velgse
Cun tai, ò Chraſtian.
17. Taſchaint' ils melg tü pousche,
Mett' ils in man da Deis
Cun orations ſch'tü vouſche,
Ch'hagen vantùr' ils teis.
Impro vendſcha l'amore
E gùda far quai leiv:
Pùr via vo d'amasduose
Sumlgar s'laſſchâ brick grev.
19. L'ùn l'auter dfai s'gùdade,
Portar il faſch commùn;
Sgrings è dantilgs mùtſchade
Ed auters plæds da fùm.
20. Sa ſtov' eir qui ſuffrire,
L'ùn l'autr' in vair amôr:
p. 135] L'ùn bain da l' auter dire,
Dvainta cun voſs' honôr.
21. La donn' obedgia s'moſſa,
Al hom, tant ſc' al Singôr:
Impro ſchi deß il homme,
Seïs eßr' havair per côr.
22. Ma quai laſſchain qui ſtare
Il fat ſavaino bain.
Da mal s'völg Deis oſtare
Indret ch' vo ſtettet bain.

23. Dormid pür hoſſa lamme,
In gratia dal Singôr:
'L fadif nun s'detta daune,
Ne s'impedeſch' inglur.
V's impraiſta bandiſſchune
Noß Deis è chiaud amôr:
Ch'voß ſem sü creſſcha bune,
A ſeis laud & honor,
25. S'laſch cun algrezchia vaire,
Iffants fin il ters grâ:
Sco als fidels da vaire,
Suvent ais quai dvantâ.
26. Deis vlains hoſſa rogare
Chi s' detta ſen chiarin:
Ch' vo 'ndret s'poſſet amare
Infina sün la fin.

[p. 136] DAVART LA VANA GLO-
ria da quaiſt mund.

NGio vaine naune?
Da grad'ſche fane
Siand dadette,
Vain ſcars e ſtrette,
2. Dal mund la botta,
Sco terra cotta
Quai ch'ün ſcriveſſe
Et an s' mantngeſſe,
3. Quai ch'hoſſa para,
Agia dſinvae,
Sü 'l munds' laſchare,
E zambriare,
4. Hoz ſvolas aute,
Iüvlas dadaute,
Daman ſgringire,
Stos dſinire
5. Da prüm in nanne,
Al craſtianne,
S' catt eir per ſcritte,
La fin conſtritta,
6. 'Ngio ais Abſolone?
Ch' in il mundanne,
Sa sladen aut:
Tott quell delette,
Dſinvâ 'ſche baut.
Ed auta frotta,
Sfrislada vain:
Sü 'l glatſch reſteſſe,
Co 'l Craſtian.
Fich ferm a ſtare,
In batter d' l ölg:
Ais s'inrüglare,
Sco sün ün fœlg.
Cun forz' e dguaute,
In totta flôr:
Davent partire,
Cun grand dolôr.
Va' 'ſche a manne,
Ne vain quai ſtort:
Chia chi ch' ha vitta,
vain da la mort.
'Ngio Salomone?

L'ün bell e gronde,
Samſon barune,
D'Samgar il bune,
7. 'Ngio Virgilius,
Plat', Empedocles,
[p. 137] Lur aut ſtüdgiare
Lur amoſſare,
8. Cicero plidaiſe,
Ne 'l ha defaiſe,
L'ha ſtü davente
E mal containte
9. S'leg eir in ſomma
Vivev' in tumme,
Ne s'impiſſava,
Cun greiv é ſtava
10. Ell ven portade.
Ne 'l ha jüdae,
Pro temp via baine,
Davent no ſtaine
11. Il Pap' e Raigſe,
Nu 'ls ha defaiſe
'Ngüna richeza
'Ngüna fermeza
12. Ingün cridare
Quai po jüdare,
La tott ſurſillga
Nun ch'la nu pillga
13. Carnal delette,
Sü 'l dawo ſtrette
Delet mundaune
Gio d' Deis ins maina
14. Sch' tü vos predſchare
Indret paſare,
Sunai ſco fluorſe.
Flur ſavurſe,
[p. 138] 15. Wana ſumb[r]iva,
A tai che jüda,
Curt ais teis viver,
Sch' tü has da viver,
16. Seas hümil pruſe

L'auter slutri:
Ed il baſtune,
Mathusla velg?
Ariſtoteles,
Cun tott lur art?
Lur ſottilgare
Va ſur 'na vart.
Sur tott ſtatt aiſe
Seis bain tſchantſchar:
Sch' bain brick gugente.
Quaiſt mund laſſchar.
Chia tſchell rick homme,
In ſguazi bler:
Bler main paſava,
Cu 'lalmoſnær.
'N infiern catſchade,
Rab' e danærs.
Ins perderſchaine
Da prads, & ærs.
Sch' bain han il braïſe
Lur forz' inglur:
'Ngüna belleza,
Tott ſto morir.
Ne medſchinare
Contra la mort:
Nu laſſcha nöllga,
Vitt' è cuffort.
Dſinvâ dandette
Maiu' in errôr:
Ais curt è vanne.
Aint in dolor.
F forſa ſmare,
Honors dal mund:
Tott lur coluorſe,
Wia ſeccan zund.
Scamada trida
Il loſch teis bain:
Net' ſas qui ſcriver,
L'hura chi vain,
D'ün cor bandûſe,

A tots ſtâ ſtruſche,
'Ls amichs völgs baine,
Perdona plaine,
17. Desdig il munde,
Predſcha da funde,
Schi t'vain eir ſgüre,
Dal aut ferm müre,
In che ch'tü pôs:
'L fadiv chi t'vaine,
Da tot teis cor.
Sia pompa zunde:
D'eis cor, il bön;
Davo quaiſt ſcüre,
La vitt' ætern.

LA JUVANTSCHELLA.

Sco: Eug ſpranza nhaig sün tai. &c.

EUg cant, sü taidl' e t' güza tü,
Co in quaiſt mund deß ngir trat sü,
'Na Juvna dad honore:
Il mund ats orb, ma tü ſeas ſcort,
E ſgund' al dret Singore.
2. Scumbaut ch'tia fillga sa tſchātschar
Völlgas tü quella perchürar,
Da plæds da mal exaimpel:
E ſcha ſeis plæd, u fatt t'n gift læd,
[p. 139] 'Artir il cor ſeis ſaimpel.
3. Tot ſeis fadschöng ſea orations,
Imprender chönsch, ed auter duns
Infina ch l' ais plü gronda:
Schi fa l'imprender lur' a lêr'
Da Deis tü la dumanda.
4. Import il plü la cumpangia,
Ch'ais inturn ella co la ſea,
Qua metta la mær chüra;
Da juven sü, plù löngk e plü,
Sch'tù vos ir a la ſgùra.
5. Nun la laſſchar tor mal ad üs,
Ch' la ſcuorr' or d'caſa adaſcûs,
'Ne 'mprend' a far merendas:
Fa ch' ſeis delet a saimper ſtett,
In casa: la defendas.
6. Uſche da bleras tschantschas tù,
Teis plæd cun ella ſea ſcaltri,
Brick grim, chiangiaiſck or d'möde,
Eir brick lavschant, ù buffunant,
Brich leif, datchùttel, vöde.
[p. 140] 7. Fa chell' imprend, à lavorar.

Lavors da caſa tottas far,
Filar, cuſir, far panne,
E d'autras plü, ch'iminchiadi,
Sa ſtova tor à maune.
8. Ch'la ſea chiavſada, d'ſchubr' indret,
E davo Deis hag' ſeis delet,
D'üna buna nomnanza,
Grazchiaivl', honeiſt: In tot 'l areiſt,
Da grond ais importanza.
9. Veſtir la deiſch, e ſpiſantar,
Sco il da vaira vol portar,
Nu ſurvargiar il terme,
D'teis ſtadi ſlaß, in aut â baß.
Quai tenga ſald e ferme.
10. Ch' la ge' a predgia, taidl' indret.
'Nil plæd da Deis hag' ſeis delet,
Als povers fetſch dal baine,
Il amalâ, cun caritâ,
Tſcherch', e cuffort al maina.
11. Ch' la sün las giaſſas brick ſguingand
[p. 141] Gea, sü 'ls tramalgs ll cheu ſquaſſand,
Sea quaida, ſabg' honeſta,
Ingio ch'la ſta, ù chella vâ,
Züchtgeza port in teiſta.
12. La juvn' ais ſco la poppa d'ölg,
Deis perchürar sü quella völg,
Ch'la nun veng innüvlida:
'L fadiv ais ſpert, il mal perdert
Quant baut ais l' inſcürida.
13. Sün loſchs tramalgs, e ballaröz,
S'han bleras rottas il culöz,
Sün ſpils è perdonanzas:
Chi vol'na pruſa filg' havair,
L'artang da tal üſanzas.
14. La not ſta mal ſch'ün maſcul vâ,
Bler tavanond or d' ſia chiā
Taſchair ſch'na Juvna bella,
Qua s'deß laſſchar, per vias cattar
T'impaiſa bain sün quella.
11. Eir ch'üna juvna deß ballar,

In bratſch ad üu marûs ſutar,
[p. 142] Co ngiß a ſtar ſeis core?
Nun chell' agiâ, 'n il côr ſeis hâ,
Vargiâ 'l term da l'hònore.
16. Usche s'invid' & ard' il fœh,
D'l amoramaint tsas ſimmel giöh,
Ch'la paina d'ſta d'commande,
E ſch'la bain ſtâ, ard' il puchiâ
Seis cor cun tal föh grande.
17. Nu tmair per quai à nun cattar,
Quella tia fillga d'maridar,
Pür quell' ais drett nomnada,
Pro lgieut d'honor, in totta flor,
Da queus vain 'la dmandada.
18. Quell chi ſa tngair la fillga ſia,
Sco Deis quai vol aint in maſtria,
Vain d'ell' havair algrezchia,
Chell nun ſtuvar vain ad havair,
Un dsender cun grimezchia,
19. Sia caſa vain 'l'indret à tngair,
Portar la cruſch dal Senger,
[p. 143] Da juven sü, ha 'la ſavü
Maſtria 'nil cor ſeis tenger.
20. Rebecc' uſche fo tratta sü,
Rachel, è Lea in tal virtü,
Uſche Maria la verna,
Eliſabeth fe eir indret,
In honeſtâ zund ferma.
21. Ed autras bleras zainza fin,
Chi han lur laud 'n il plæd divin,
Deis völlga perchürare,
Scodùna fillga dad honôr,
Da mal, é læd l' oſtare.

CANZON DAVART LA

Giuoſtra dal Spirt è da la Carn in la mort.

La Carn diſch:

LA mort per tott s'araſa
'Ngio vlaino via?
In tutt Pagiais è caſa

5 O ſtûta malatia:
5 Ingio vlaino ir?
[p. 144] Chia no dals priguels ſcürſe
D'la mort zund ſean ſgürse
Ezainza quell pißêr.

Spirt.

2. Pro 'l Senger vlains mütſchare
10 'Ns render sü ad ell,
'Lins po landr'ora trare
Chi nuns nouſch ün cavelg,
E'ns tor in ſeis gubern:
Chia no dals priguels ſcürse
15 D'la mort zund ſean sgürse,
E ſtetten ſaimper ferm.

Carn.

3. Mo cur tü ſtos morire
Et in la foſſa trar,
A terr' e pulvra ngire
20 La vitta bandonar,
In nomber ſtar d'la mort:
Cu'ls verms eir ngir a guerra
Smarſchir qua ſut la terra
Co t'plaſcha quell cuffort?

Spirt.

25 Nu'm völg da quai ſgriſchare
[p. 146] Meis corp nu ſainta quai,
Da Dieu'm völg eug fidare
'M laſſchar zund sün ſia fai:
Saig tſchert cheug leiv d'cheu sü
30 Cur Chriſt vain à tornare
Gio d'tſchel; è 'ls ſeis raſpare
Sün il juvneſſen di.

Carn.

5. Pro quai ſtos bandonare
35 Tia rab' è teis iffants,
Tia don' eir qua laſchare
Nun ſas co'ls ge' à man
Ne vains plü als guardar:
Co vos tü quai ſuffrire

Stovair uſche morire
E tott davo laſſchar?

Spirt.

6. Sa raba cheug bandone
Nun vala brichia tant,
Vi d'quai chia Deis im duna
[p. 146] In ſeis cuviert poſſant:
'Ls iffants vain ell à tngair
In ſeis mans da bontade,
Ch' ad eus nun manca raba,
E vengen baut amvair.

Carn.

7. Podeſſes 'mo löngk viver
Havair delet dal mund
Honors dal mund ſurvngire
Grand ir tia rab' è fund:
Schi ſtos hoſſa davent,
Teis buns compangs, amichſe
Laſſchar; ir or dals vivſe
Co fas tü quai gugent?

Spirt.

8. Scheug bain pü löngk viviſſe
In quaiſt mund dad errór
'L puchiâ pür plü creſcheſſe
Fadia, cruſch é dolor:
Deis ais il meis ajüt,
'L im vain à perchürare
[p. 147] Compangs, amichs im dare
Tot Anguels e tſchernüds.

Carn.

9. Schi ſcha' 'l puchia nu foſſe
Cu'l qual tü eſch cargâ,
La ſpranza nu t'falaſſe
T'maneß in leſſa chiâ:
Mo 'ls prûs vol il Singôr,
Ils pechiadors zund prire
'Nil fund d'l infiern ſgringire;
Stoven cun turp è zngûr.

Spirt.

10. 'L puchia ais bain ſgriſchuſe
Cu'l qual ſun cargâ,
Impro ſch'ha Chriſt bandûse
Per quell zund belg pagâ:
Eug 'm fid nummâ da quell,
Ell ais meis mediante
'Vant Deis port ell meis plante
Per quai 'll ngü gio tſchel.

[p. 148] Carn.

11. O quant gronda dolore
Tü ſtovas iudürar,
Ant co chi venga l'hura
Ch' tü poſſes quai drovar:
Inglur ais mær fadia
Co cur il cor d'anguſſcha
Indüra chell deck ſcruſſcha
In greva mort va via.

Spirt.

12. Deis im ajüda vendſcher
'Na giâ ſtov' eſſer mort,
M' ajüda zainz' infendscher
Ell ais il meis cuffort:
Pür cheug ſea largk d'liffiern,
Eir Chriſt ha indürade
Per mai fick martriade
Ell ais il meis ſuſteng.

Carn.

13. Pür t'ſcüſa co tü pouſche
Morir à tai fa mal,
Il côr à mai deck fruſſcha
[p. 149] Paſſar ſur quell ſtadal:
Eug num poß render ſott,
V' leß dlü gugent ſandade
Delett dal mund carnale
Co tai o ſtuta mort.

Spirt.

14. Chriſtus ais mia vitta
La mort ais meis guadong,

Nu'm traig ingüna gritta
Gio da quaiſt meis compang:
Sia grazch' e Spirt divin,
Ins jüda qui jüſtrare
La carn à padimare
E'ns dett 'na leda fin.
15. O frars tngai ad imainte
Natüra d'noſs fadiv,
Co quell al Spirt ardainte
S'amoſſa fick catif:
Dfaimaingk il padimain,
'Mprendain da juven süe
Jüſrtain plü löngk è plüe
[p. 150] Infina ch'no vendſchain
16. Seis cor ingün nu rainta
Sün chiauſſas da quaiſt mund,
Cun quellas nun s'badainta
Il impedeſſchen zund:
Stendain bain ant noſs mans
A ſaimper via dal Senger
Sol ſpranz' i(u)[n] ell dens tenger
Dſchain Amen, Craſtians.